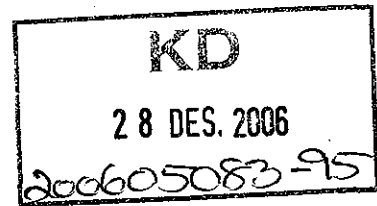

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo

Vår dato 14.12.2006
Deres dato 10.10.2006
Vår referanse jws
Deres referanse 200605083-/CB

HØRING - FORSLAG TIL ENDRINGER I FRISKOLELOVEN

Vi viser til Kunnskapsdepartementets brev av 10. oktober 2006.

Lovens tittel

NHO registrerer at departementet ønsker å forandre lovens navn til lov om private skolar med rett til statstilskot (privatskolelova). Begrunnelsen som gis for atter en gang å forandre lovens navn, fremstår for oss som ikke særlig tungtveiende. Vi har liten tro på at allmennheten oppfatter offentlige skoler som ufrie, mens friskolene vurderes til å kunne operere fullstendig fritt. Alle som velger å sette seg litt inn i norsk skolepolitikk, vil raskt se at skillet går på et helt annet sted.

Et annet forhold som gjør navnevalget lite egnet, er at folk flest neppe uten videre vil vite hvilke private skoler som har rett til statstilskudd, og hvilke som ikke har det. At någjeldende lov ikke gjelder for skoler som er godkjent etter opplæringslovens § 2-12, vil neppe være til særlig hjelp. Mange vil sikkert også undre seg over hvilke regler som gjelder for private skoler som ikke har rett til statstilskudd.

Vi ønsker nåværende navn på loven fortsatt opprettholdt.

Forslaget hindrer utvikling og innovasjon

Departementets forslag til ny lov innebærer en kraftig innstramming av private skolars mulighet for å komme med alternative tilbud på grunnskole og spesielt videregående skoles nivå. Ved å fjerne muligheten for å komme med tilbud på såkalt kvantitativt grunnlag, utdanninger der det offentlige tilbudet kommer til kort i forhold til behovet, blir resultatet et svekket tilbud innenfor en rekke attraktive fagområder med stor søkning. Dette vil bidra til å hemme nødvendig innovasjon og utvikling i næringslivet, noe som igjen vil gjøre norsk næringsliv mindre konkurransedyktig i internasjonal sammenheng. Vi vil også peke på at dette står i direkte motstrid til de rød-grønne partienes egen uttalelse i Soria Moria-erklæringen, hvor det heter at "vårt mål er at Norge skal bli en av de ledende, innovative, dynamiske og kunnskapsbaserte økonomier i verden innenfor de områder hvor vi har fortrinn." Nettopp innenfor området kompetanse ligger denne fortrinnsmuligheten.

Behov for fastliggende rammebetingelser

Stadige endringer i næringslivets rammebetingelser er lite tjenlige nasjonalt sett uten hensyn til hvilke områder det gjelder. Næringslivet er avhengig av å kunne innrette seg etter faste og oversiktlige kriterier, som er forutsigelige og som gir grunnlag for å kunne planlegge over en lengre horisont. Dette gjelder også innenfor utdanningsfeltet. Både tilbydere, studenter og næringsliv blir skadelidende når rammebetingelsene med korte mellomrom forandres.

Vanskeliggjør pedagogisk utvikling

Innstrammingen som foreslås i forhold til utvikling av pedagogiske alternativer er også et tilbakeskritt, som vanskeliggjør mulighetene for nødvendig utvikling. Forslaget vil gjøre det vanskeligere å ta i bruk alternativ pedagogikk i mer eksperimentell sammenheng. Mulighetene for nytenkning og nødvendig utvikling for å opprettholde, og helst forbedre, vår konkurransevne blir vanskeliggjort i en situasjon hvor behovet snarere er det motsatte.

Dette er spesielt betenkelig når vi ser at offentlig sektor ikke har den nødvendige omstillingsevne og –vilje til å kunne ta inn over seg endringer i næringslivets behov, enten det dreier seg om innhold og omfang i eksisterende tilbud, utvikling av nye tilbud, eller å ta i bruk nye pedagogiske hjelpemidler.

Med en begrenset mulighet for å kunne utvikle alternative tilbud i takt med endrede behov, vil andre, og dårligere løsninger tvinge seg frem. En slik utvikling vil ingen være tjent med. En ny friskolelov må derfor fortsatt gi åpninger for å kunne utvikle alternative tilbud slik som skissert ovenfor.

NHO ber departementet vurdere forslaget på ny i lys av hva vi har påpekt.

Tilbud til spesielt motiverte og/eller talentfulle

I denne forbindelse vil vi dessuten vise til at utviklingen i retning av et mer kunnskapsbasert arbeidsliv med sterkere krav til spesialisering og spisskompetanse gjør at det er et økende behov for skoletilbud som mer målrettet innretter seg mot personer som er spesielt motiverte og/eller talentfulle innenfor viktige områder.

Toppidrettsgymnaset er et eksempel på en slik særskilt ordning som dekker behov ut over det som den offentlige skolen kan tilby, og som er innrettet mot en slik målgruppe som er beskrevet ovenfor.

NHO mener at det bør være mulighet for det samme innenfor andre områder, og ikke være begrenset bare til toppidrettssatsing.

Godkjenning basert på fritt skjønn

Vi har registrert at departementet foreslår at man går tilbake til tidligere ordning med skjønsmessig adgang til å godkjenne nye skoler og driftsendringer. NHO er sterkt uenig i dette. Etter vår vurdering vil avgjørelser basert på et så vidt skjønn som det legges opp til, kunne føre til en høy grad av vilkårlighet i avgjørelsene. Det tydeliggjøres ved at en søknad kan avslås selv om det ikke foreligger vesentlige negative konsekvenser for vertskommunen/vertsfylket. For en søker vil dette føre til at det blir svært vanskelig å kunne forutsi hvilke muligheter en søknad har for å bli godkjent, samt hvilke betingelser innvilgelsen vil basere seg på. Et resultat av dette vil være at utvikling av nye friskoleprosjekter vil stoppe opp.

Som vi har påpekt ovenfor, vil slike regler ikke være i tråd med Soria Moria-erklæringens målsettinger. De vil tvert i mot ha en utviklingshemmende effekt, som vil bidra til å gjøre det vanskeligere å nyttiggjøre seg våre nasjonale fortrinn.

Innplassering av § 6A-skolene

Når det gjelder de mer konkrete områdene i høringsnotatet, har vi i særlig grad tatt for oss forslagene i kapittel 6A – om videregående skolar som gir yrkesretta opplæring som ikkje blir gitt ved videregående offentlege skolar. Vi har merket oss at departementet gir skolene som i dag er godkjent etter kap. 6A en frist på tre år til å velge om de vil innrette seg etter vilkårene i fagskoleloven eller endret privatskolelov. Vi har ingen merknader til at det settes en frist på tre år. NHO slutter seg for øvrig til departementets vurderinger av hvor de enkelte skoler bør plasseres i forhold til videregående opplæring.

Problemer med innplassering uten egen skyld

Skoler som velger å søke fagskolegodkjenning må ikke stilles i en vanskeligere situasjon dersom det viser seg at de uten egen skyld ikke får godkjenningen i orden i løpet av perioden. Vi ber om at man har denne problemstillingen med seg i det videre arbeidet. Det vil neppe være nødvendig å lovfeste et regelsett om dette så lenge man har en mulighet for å løse et konkret problem dersom det skulle oppstå.

Sikre fremtidig finansiering

Vi er videre enige i at det må etableres en ordning som sikrer fremtidig offentlig godkjenning og finansiering på uendret nivå for skoler som ikke hører hjemme hverken under fagskoleloven eller endret privatskolelov. Vi forutsetter at det enkelte utdanningstilbud nøye vurderes før beslutninger tas.

Spesielt om inntak av voksne til videregående opplæring

Når det gjelder inntak av voksne, har vi vanskelig for å følge departementet i at det ikke lenger skal være anledning for de frittstående skolene til å ta inn voksne uten rett til videregående opplæring. Selv om det etableres rimelige overgangsordninger, rokker ikke det ved problemets kjerne. Vi vet at et stort antall voksne, født etter 1. januar 1978, har mangelfull videregående opplæring. Dersom noen av disse ønsker å ta manglende fag, bør de stimuleres til det fremfor at samfunnet skal gjøre det ekstra vanskelig for dem. Erfaring viser at denne gruppen ikke søker seg til offentlige videregående skoler, og i den utstrekning de gjør det, vil tilbudet mange ganger ikke være dekkende for deres ønsker. I samarbeid med en frittstående skole vil det være langt lettere å lage ordninger som passer for disse elevene. Mange bedrifter har tatt konsekvensen av det og har på egen hånd utviklet tilbud som dekker behovet. For store bedrifter er dette en mulig løsning dersom relevante offentlige eller private tilbud ikke finnes. Småbedriftene vil neppe ha kapasitet til å gjøre det samme. De må søke hjelp hos en profesjonell aktør. Når regelsettet er til hinder for en slik løsning, blir alle parter skadelidende. Både studenten og bedriften fratras en mulighet som begge ønsker seg. Vi kan ikke se at dette forslaget er i tråd med intensjonene om etter- og videreutdanning og kompetanseutviklende tiltak i Regjeringens politiske plattform, som bl.a. sier at "Regjeringen vil vurdere å fjerne aldersgrensen for rett til videregående opplæring."

NHO ber om at departementet vurderer spørsmålet på ny med sikte på å videreføre regler som ikke fratras de frittstående videregående skolene anledning til å innta voksne uten rett. Konsekvensene av å opprettholde forslaget i sin nåværende form taler alene for en omgjøring.

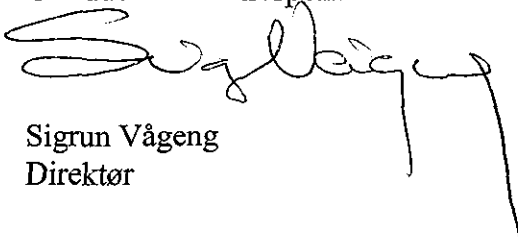
Tilskudd til skoler spesielt omtalt i høringsnotatet

Vi ser at departementet i 14.4 uttaler at man vil arbeide videre med å vurdere tilskuddsordningen i forhold til Norges Byggskole, Sørlandets maritime videregående skole og Rogaland videregående sjøaspirantskole. Vi vil advare mot et resultat som fører til at skoler som i dag mottar tilskudd, mister dette, eller opplever å få tilskuddet vesentlig redusert, så lenge skolen står for en opplæring som er godkjent i henhold til dagens regelverk. Det er også et viktig moment at det ikke foreligger et utfyllende offentlig tilbud på de samme områdene.

Vennlig hilsen

NÆRINGSLIVETS HOVEDORGANISASJON

Område Arbeidslivspolitik

Sigrun Vågeng
Direktør